

Ak EÚ túto zimu nezmrzne, na budúcu bude na tom horšie

- CZ24 News | 5. listopadu 2022

EU: Európa si vydýchla, že naplnila svoje zásobníky plynom, vykurovacia sezóna sa našťastie ešte nezačala ale vyhliadky na nadchádzajúce zimy sú napriek tomu čoraz znepokojujúcejšie. Situáciu v Európe hodnotia ruské noviny [Svobodnaja Pressa](#)

Situácia s plynom v EÚ sa stabilizovala: ceny klesli o takmer 65 % od rekordnej ceny v auguste a zásobníky plynu na kontinente sú plne zásobené a pripravené zásobovať domácnosti a podniky na zimné obdobie. Dokonca aj tankerov so skvapalneným zemným plynom, o ktoré sa muselo bojovať s Áziou, je teraz tak veľa, že pri európskych termináloch čakajú na vykládku v zápche, píše FT. Podľa autora je však nebezpečné považovať energetickú krízu za vyriešenú vzhľadom na rozsah zostávajúceho problému.

Teplé počasie posledných týždňov umožnilo odložiť začiatok vykurovacej sezóny, ušetriť veľké množstvo plynu na zimné mesiace, zatiaľ čo európske spoločnosti výrazne znížili svoju spotrebu. Znepokojujúce očakávania však pretrvávajú.

Ceny zostávajú neuveriteľne vysoké, najmä na začiatok budúceho roka, a po príchode chladného počasia pretrvávajú obavy, že Európa by mohla rýchlo spotrebovať svoje nahromadené zásoby plynu, čo by mohlo viesť k nedostatočným dodávkam aj po Vianociach. Plyn za približne 115 eur za megawatthodinu sa v prepočte na ropu stále rovná takmer 180 dolárom za barel, pričom cena decembrových a januárových kontraktov presahuje 230 dolárov za barel.

“V Európe sa ľudia trochu uvoľnili - ceny tento týždeň klesli, skladovacie priestory sú plné, ale je príliš skoro na to, aby sa dalo povedať, že všetko bude v poriadku. Nevieme, aká studená bude zima, ešte sme nezačali vykurovaciu sezónu,” citoval denník Alexa Tucketta, vedúceho ekonomického oddelenia konzultačnej spoločnosti CRU Group.

Podľa neho bude veľa závisieť od počasia.

Henning Gloystein z Eurasia Group je optimistickejší a tvrdí, že Európa si môže dovoliť byť o niečo sebavedomejšia, pretože kapacita zásobníkov plynu naplnená v lete pokryje dopyt približne na dva mesiace, “aj keď za bolestne vysokú cenu”. Podľa jeho slov sú zimné výpadky elektriny nepravdepodobné, ale zabrániť recesii sa pravdepodobne nepodarí, aj keď ju aktuálny stav trochu zmierni. Upozorňuje však na vplyv počasia. Ak bude zima mierna, Nemecko, najväčšia európska ekonomika, môže ukončiť sezónu s polovičnou kapacitou zásob. Ak však bude chladnejšie ako zvyčajne, Gloystein nevylučuje, že **“Nemecku dôjde plyn do konca marca, čo by si mohlo vyžadovať prídely alebo obmedzenia na konci zimy”**.

Jednou z najväčších obáv priemyslu je, že aj keď Európa prežije túto zimu, tá nasledujúca môže byť oveľa horšia. Po skončení vykurovacej sezóny sa obnovia preteky v plnení zásobníkov plynu. Na rozdiel od prvej polovice roka 2022, keď Rusko dodávalo plyn do Európy napriek vojenskej operácii na Ukrajine, sa však očakáva, že tentoraz budú dodávky takmer nulové. Európa tak bude mať problém začať zimu 2023/2024 rovnako silná ako dnes, lebo väčšina plynu, ktorý sa momentálne nachádza v zásobníkoch je z Ruska a bol dodaný plynovodom.

Alexej Belogoriev, zástupca hlavného riaditeľa pre energetiku Inštitútu pre energetiku a financie

(IEF), poznamenal, že energetická kríza má dva prejavy: fyzický nedostatok niektorých energetických zdrojov a neprimerane vysoké ceny za tieto zdroje.

- Pokiaľ ide o nadchádzajúcu zimu, riziká fyzického nedostatku plynu, aspoň v rámci celej EÚ, sa v posledných mesiacoch výrazne znížili. V tomto zmysle sa Európe podarilo kúpiť riziká spojené s poklesom dodávok z Ruska. To sa dosiahlo najmä vďaka neočakávane veľkému prílevu LNG na európsky trh.

Dôvody boli dva: 1. vysoké ceny pomohli Európanom prilákať na svoj trh ďalšie objemy, najmä LNG; 2. neočakávane nízky dopyt v Ázii z mnohých dôvodov, od počasia až po covidové výluky v Číne. Vďaka tomu bolo možné do začiatku vykurovacej sezóny nahromadiť dobré objemy v UGS, až 105 % európskeho priemeru.

Európa sa preto blíži k dobrým zásobám a dostatočne stabilným a veľkým dodávkam dovážaného plynu. Pomáha aj priaznivé počasie a jeho predpovede až do januára.

Musíme tiež pridať veľké úsilie o zníženie dopytu, najmä v priemysle. Súviseli s nákladmi podnikov na nákup plynu, najmä v priemyselných odvetviach náročných na plyn, čo urobili vládne agentúry. Efekt tohto umelého zníženia dopytu sa zvyšuje, hoci nevieme, ako to ovplyvní spotrebu na strane vykurovania, najmä v domácnostiach. Je tu neistota.

Situácia v oblasti dopytu je rozporuplná, ale veľa sa dosiahlo. Za predpokladu, že ponuka zostane na rovnakej úrovni ako v súčasnosti a dopyt bude aspoň taký vysoký ako v súčasnosti, t. j. 5-6 % pod viacročným priemerom, EÚ by mohla zimu prežiť bez väčších kríz vo fyzických dodávkach. Mohlo by dôjsť k lokálnym krízam, pretože Európa je veľmi nerovnomerná, pokiaľ ide o terminály LNG a zariadenia UGS, ako aj o rovnováhu medzi ponukou a dopytom, a mohli by sa vyskytnúť krátkodobé problémy, najmä počas špičkového dopytu a ku koncu vykurovacej sezóny.

To všetko sa však realizovalo za extrémne vysoké ceny.

“SP: - Ceny plynu v Európe teraz výrazne klesli. Ako dlho vydržia na súčasnej úrovni a čo bude ďalej?”

- Ceny v októbri výrazne klesli, predovšetkým preto, že pominula panická nálada. Od mája do septembra vládla na trhu panika, ktorá podporovala neprimeraný rast cien. Teraz trh opustili ľudia, ktorí vyvolávali paniku, a navyše aj špekulatívny kapitál, ktorý bol na trhu v lete. Európska komisia straší všetkých špekulantov tým, že hrozí zavedením dynamického stropu na uzle TTF - automatickým znemožnením zvyšovania cien, keď dosiahnu určitú úroveň.

Hráči v odvetví, ktorí sú spojení s reálnymi dodávkami plynu, vidia preťažený trh s LNG, dobrú ponuku a pomerne mierny dopyt. Zároveň je priaznivé počasie. Keď sa k tomu pripočíta ochladzovací efekt, ktorý sme zaznamenali v októbri, je jasné, že v novembri dôjde k nárastu, pravdepodobne v druhej polovici mesiaca. Futures na december až marec sú zatiaľ ešte lepšie ako minulý týždeň.

Dôležité je, že energetická kríza sa neskončí túto zimu, je dlhodobá a má kumulatívny účinok. Drastické zníženie dodávok plynu z Ruska, ktoré sa tento rok podarilo zvládnuť výrazným zvýšením dodávok LNG a čiastočne nórskeho plynu, bude mať odkladný efekt.

Dodávky LNG budú v budúcom roku pravdepodobne horšie, keďže v prvej polovici roka budú dodávky ruského plynu malé. Zásoby v skladoch sa budú počas nasledujúcich dvoch zím čoraz viac zmenšovať. S tým sa dá len málo urobiť, pretože neexistujú žiadne zdroje na výrazné zvýšenie dodávok: na trhu s LNG sa neočakáva žiadne výrazné zvýšenie kapacity a dopyt v Ázii bude rásť, takže pre Európu zostane menej LNG. Zároveň je v súčasnosti dodávka ruského plynu malá - 25-30

miliárd m3 ročne.

Nasledujúce dve zimy budú z hľadiska fyzického nedostatku náročnejšie a rizikovejšie ako nadchádzajúca zima. V dôsledku toho budú ceny na vysokej úrovni. Ceny nad 1 000 USD naznačujú, že rovnováha na trhu je veľmi napätá. Obchoduje sa s futures na leto 2023 a nedochádza k tradičnému sezónnemu poklesu. To je veľmi zlé znamenie pre trh s plynom. Všetci chápu, že situácia do budúcnosti lepšia nebude.

Určitá vážna úľava je možná až na jar 2025 vzhľadom na skutočnosť, že na prelome rokov 2024 a 2025 sa v rôznych krajinách vrátane USA začnú vo veľkom rozsahu uvádzať do prevádzky nové zariadenia na skvapalnený zemný plyn. To by malo uľahčiť situáciu v Európe.

“SP: - Európa v súčasnosti diskutuje o možnosti rozvoja vlastných ložísk vrátane bridlicových ložísk, o zvýšení ťažby v Nórsku, o dodávkach z USA, z Blízkeho východu. Do akej miery sú tieto plány uskutočniteľné?

- V najbližších dvoch rokoch nevidím žiadnu možnosť zvýšenia dodávok plynu do Európy zo žiadneho z týchto zdrojov. V prípade LNG bude ponuka pravdepodobne ešte nižšia, pretože ponuka bude stagnovať, zatiaľ čo dopyt v iných regiónoch, predovšetkým v Ázii, bude rásť oveľa rýchlejšie ako v tomto roku.

Nórsko tento rok prekonal samo seba a dáva maximálny objem, pokiaľ ide o produkciu a vývoz, Alžírsko a Azerbajdžan tiež dávajú nadlimit, nevidím potenciál. Azerbajdžan môže zvýšiť objem o ďalšiu 1 mld. m3, ale to je maximum.

Domáca produkcia v EÚ sa v najlepšom prípade stabilizuje, v tomto roku naďalej pomerne aktívne klesá. Čiastočne ho nahrádza výroba biometánu, ale nie je to hlavný zdroj.

Európania majú na výber medzi dvoma zlými možnosťami, buď znížia dopyt aktívnejšie ako tento rok: nie o 6 %, ale aspoň o 10-12 %, alebo budú za plyn platiť veľmi vysoké ceny.

[ZDROJ](#)

Překlad: Hlavné Správy